

Ових дана навршава се двадесет и седам година од рушења Берлинског зида. Био је то догађај од историјског значаја који је омогућио уједињење Немачке (о чему сам недавно писао на овом месту) и довео до других суштинских промена не само у Европи него и у свету. Тим догађајима окончано је послератно политичко устројство старог континента и отпочело ново историјско раздобље које је попримило неочекиване токове. За поједине народе и државе у Европи и у свету, оно нажалост, није донело срећу и благостање. Напротив, од тог времена кола су пошла низбрдо што се данас веома јасно уочава на међународној сцени. Многи аналитичари оцењују да је ситуација данас иста као у доба најжешће фазе хладног рата и да се свет налази пред опасношћу избијања оружаног сукоба светских размера.

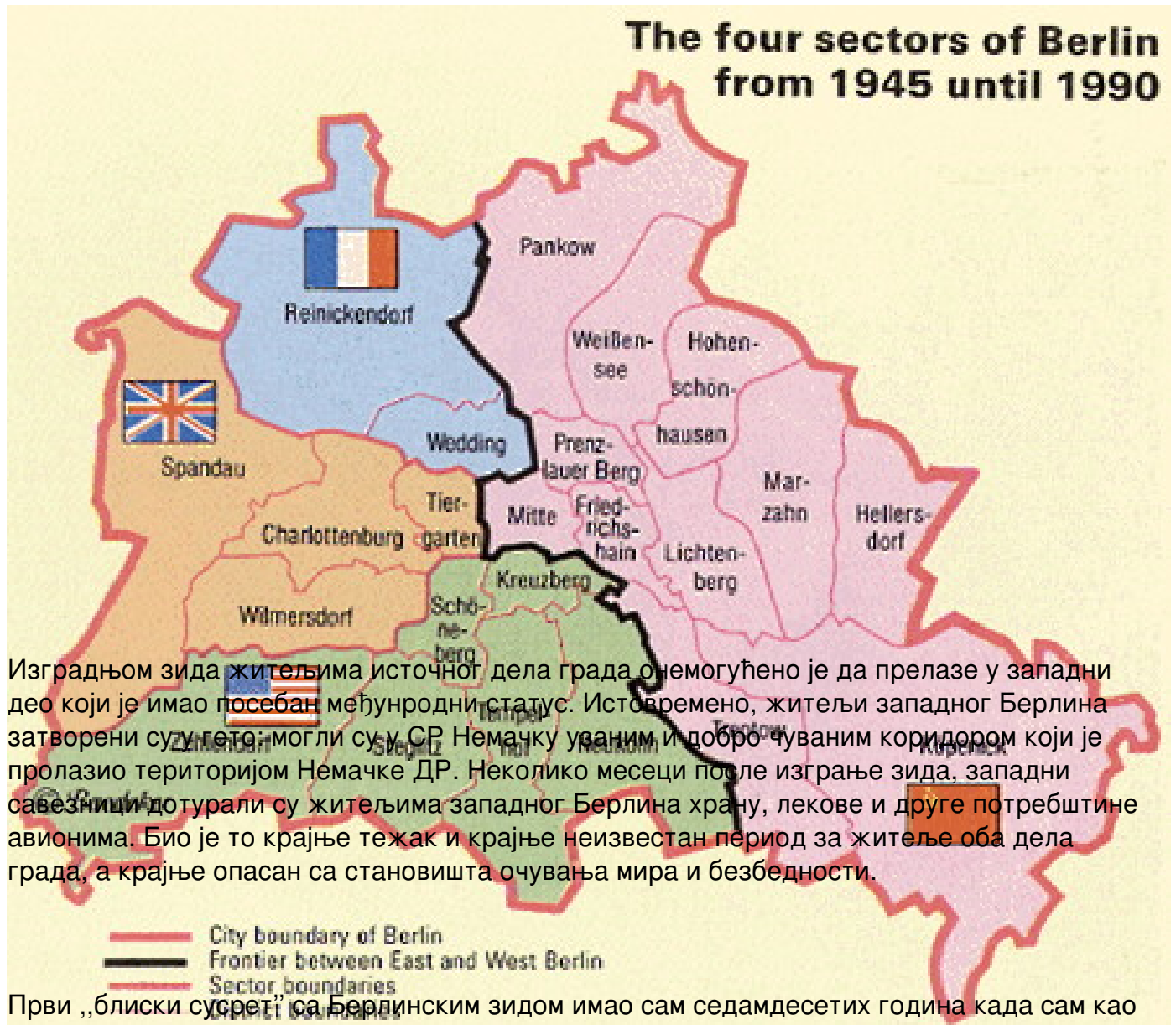
О догађајима пре, током и после рушења зида, у свету су написани читави томови. Добрим делом те догађаје описао сам и ја у својим књигама и другим текстовима као лични сведок и очевидац. Овом приликом, на годишњицу, сасвим укратко подсетио бих на њих јер сматрам да по историјском значају то и заслужују.

Берлински зид био је масивна, до тада јединствена грађевина у свету - јединствена по својој намени и многим другим обележјима. Зид је симболизовао подељеност не само Немачке него, можда у још већој мери, Европе и света. Био је изграђен у ноћи, између 12. и 13. августа 1961. Раздвајао је не само један народ, породице, већ и Европу, идеологије, начин живота. Био је дуг 155 километара, висок у просеку око 3,5 метра са облином на врху да евентуални бегунци немају за шта да се чврсто ухвате. Имао је око 300 осматрачница, чувало га је 14.000 граничара са 259 службених паса. На неким деловима био је ојачан бодљикавом жицом и минским пољима.

Зид је пресецао берлинске улице, квартове, тргове, скверове, паркове, надземну ("S ban") и подземну ("U ban") железницу. Било је случајева да дели дворишта стамбених зграда. На неким стамбеним објектима, уз саму границу, зазидавани су прозори да бе ни неко кроз прозорски отвор прешао на другу страну - у другу земљу, другу државу са другим друштвеним уређењем и другом идеологијом. Саопштено је да је приликом

Пише: Ђорђе Милошевић
недеља, 06 новембар 2016 16:41

покушаја бегства преко зида убијено преко 200 људи, али се њихов тачан број зправо не зна. На самој обали Шпреје, која је делом представљала граничну линију, на западној страни налазе се крстови - спомен обележја онима који су животом платили покушај да пређу на другу страну.

Изградњом зида житељима источног дела града онемогућено је да прелазе у западни део који је имао посебан међународни статус. Истовремено, житељи западног Берлина затворени су у гето; могли су у СР Немачку узаним и добро чуваним коридором који је пролазио територијом Немачке ДР. Неколико месеци после изградње зида, западни савезници дотурали су житељима западног Берлина храну, лекове и друге потребштине авионима. Био је то крајње тежак и крајње неизvestан период за житеље оба дела града, а крајње опасан са становишта очувања мира и безбедности.

Први „блиски сусрет“ са Берлинским зидом имао сам седамдесетих година када сам као дипломатски уредник Тањуга извештавао о званичној посети председника Тита Немачкој ДР. Тада сам добио високо источњонемачко одликовање „за допринос развоју пријатељских односа две земље“.

Том приликом сам се уверио да писати и говорити о Берлинском зиду са дистанце је једно, а налазити се у његовој непосредној близини, на дохват руке, је нешто сасвим

друго. Отуда није чудо што су грађани источног дела града са страхом и некаквим чудним осећањем гледали на ту творевину од бетона и челика, настојећи да јој се не приближавају јер би то могло да се тумачи као намера да се пребегне на другу страну.

На оштре критике западних земаља и захтеве да се "нечовечански зид" уклони, источнонемачки званичници су одговарали: какав сусед, таква граница. Источнонемачки лидер Ерих Хонекер говорио је да је зид подигнут да би се Немачка ДР и њени грађани "заштитили од бандита, криминалаца, наркомана, лопова и другог олоша који долазе са запада". Такође је рекао да ће зид трајати све дотле док не буду отклоњене наведене претње. Изјавио је да је уједињење Источне и Западне Немачке немогуће као што је немогуће спојити воду и ватру. Очигледно, Хонекер је био лош прогнозер.

Берлин се ујесен 1989. припремао за прославу годишњице оснивања државе и дочек страних гостију. Позван је и совјетски лидер Михаил Горбачов. За разлику од свих ранијих долазака, овога пута нема еуфорије. На улицама нема совјетских застава нити транспарената са добродошлицом. Нема ни масе која би клицала. Горбачов је пројурio аутомобилом од аеродрома до резиденције, сутрадан положио венце на гробље совјетским војницима на Трептову а затим присуствовао свечаној вечери у Палати Републике.

И док у Палати траје свечаност, на централном берлинском тргу, Александер плацу, полако се окупљају демонстранти. Они узвикују пароле "слобода", "нећемо бежати" и позивају Горбачова да им се придружи. "Горби, спаси нас, Горби, помози нам". Једна од најпознатијих крилатица била је "Wir sind Volk" - ("Ми смо народ"). Такорећи преко ноћи, она је преиначена у паролу "Wir sind ein Volk" - ("Ми смо један народ"). Та трансформација значила је да Немци на Истоку хоће уједињење са сабраћом на Западу, јер су један народ.

Горби се, наравно, није појавио али је интервенисала полиција. Многи демонстранти су приведени, остали су се разишли али накратко. Сваког наредног дана у Берлину и другим источнонемачким градовима биће све више демонстраната и све гласнијих протеста, а све мање полиције.

Годишница пада Берлинског зида - ново "ресетовање" историје

Пише: Ђорђе Милошевић
недеља, 06 новембар 2016 16:41

